

SYNDRÓM RÓM

- Úvod
- Rozprávali ste sa niekedy s Rómom?
- Preskúmame náš syndróm
- Chcete vedieť viac?

Go to...

Mýty o Rómoch, ktoré by sme mali poznať

You are here: Home › Mýty o Rómoch, ktoré by sme mali poznať

1. Demografické mýty

99% Rómov žije v chatrčiach v dedinských osadách alebo v rozbitých bytovkách v mestských getách.

V skutočnosti – podľa výsledkov terénneho prieskumu, ktoré popisuje [Atlas rómskych komunít](#) – žije až 60 % všetkých Rómov na Slovensku v rozptyle s majoritou, čiže mimo osád a get. Ani o zvyšných 40%-tách nemožno vysloviť, že bývajú v pozlátaných domčekoch v osadách. Táto 40%-tná časť sa totiž ďalej člení na komunity žijúce na okraji miest, na separované vidiecke osídlenia a ďalej na segregované osady. Najnovšie výsledky prieskumu realizovaného UNDP z roku 2010 – 2011 vyčíslujú, že len 16% rómskych domácností žije v neštandardných obydlíach a príbytkoch. (In: *Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, schválená uznesením vlády č. 1/2012*)

V tomto smere si treba naozaj uvedomiť, že Rómovia nie sú – a prirodzene ani byť nemôžu – jednoliatou homogénnou skupinou, v ktorej majú jej členovia rovnaké sociálne postavenie. Príslušníci rómskeho etnika sa nachádzajú na rôznych socio-ekonomických priečkach, s rôznou životnou úrovňou, s rôznym profesijným zameraním. Aj v rómskej menšine existuje sociálna a majetková hierarchizácia

Na čo treba zviditeľňovať integrovaných Rómov, keď o pracujúcej majorite tiež nikto nepíše.

To je síce pravda, avšak schopnosť majority zaradiť sa na pracovnom trhu, vychovávať deti, študovať a prinášať hodnoty spoločnosti nikto nespochybňuje. Naopak, o Rómoch sa predpokladá, že toho schopní nie sú. Práve preto je dôležité, aby sa tento mýtus prestal živiť, a to aj takým spôsobom, že sa verejnosti ponúknu aj pozitívne informácie o Rómoch. Len tak si bude môcť verejnosť vytvoriť naozaj vyvážený pohľad na to, ako Rómovia na Slovensku skutočne žijú.

Skresľujúce vnímanie Rómov, v ktorom ich automaticky spájame s osadami, sociálnou biedou, problémovosťou a neprispôsobivosťou uumocňuje aj veľmi silný trend tendenčnej a bulvarizujúcej medializácie Rómov. **Verejnosť je neustále zaplavovaná informáciami o sociálne vylúčených Rómoch, aj to iba v súvislosti s incidentmi alebo protiprávnym konaním.** Tým sa vytvára dojem, že Rómovia sú iba tí, ktorí žijú v osadách, prípadne pár výnimiek, ktorí vedú hrať na husle. O to viac je potrebné vyvažovať pretlakovaným negatívny obraz o Rómoch aj takými informáciami, ktoré preukázateľne dokazujú, že Rómovia sú takisto plnohodnotní členovia spoločnosti a dokážu v nej produkovať rovnako cenné hodnoty, ako niektorí príslušníci väčšinového obyvateľstva.

Rómovia sú populačnou hrozbou. Za krátku dobu budú na Slovensku väčšinou.

Natalita (pôrodnosť) je závislá od úplne iných faktorov, než je etnický pôvod. Ovplyvňuje ju predovšetkým sociálne prostredie, z ktorého jednotlivec alebo komunita pochádza – najmä vzdelanie, prístup k bývaniu, ekonomická úroveň apod. Ide teda o také vplyvy a okolnosti, ktoré sa môžu z roka na rok meniť a vyvíjať. Z tohto dôvodu nie je preto možné jednoznačne projektovať prognózy o pôrodnosti a o budúcom zložení obyvateľstva.

Súvislosť medzi pôrodnosťou a sociálne- ekonomickým prostredím potvrdilo viacero výskumov. **Výskumy demografického centra na Slovensku uvádzajú, že pôrodnosť v rómskych rodinách, ktoré sú integrované, naopak klesá.** Znamená to, že ak majú rómske rodiny rovnaké alebo podobné sociálne prostredie ako majorita, prispôsobuje sa aj ich reprodukčný vzorec tomu, aký je bežný pre väčšinové obyvateľstvo.

Je veľkým nedorozumením domnievať sa, že znižovanie životnej úrovne marginalizovaným Rómom („škrtanie dávok“) bude viesť k poklesu pôrodnosti. Naopak, ako naznačujú aj výsledky spomenutého výskumu, pôrodnosť klesá spolu so zvyšovaním životnej úrovne.

Zdroje:

Denník SME, „Rómska pôrodnosť klesá“ (8.11.2010) <http://korzar.sme.sk/c/5628682/romska-porodnost-klesa.html>

Pozri tiež : <http://www.topky.sk/cl/10/827407/Mlade-Romky-maju-menej-deti-ako-ich-mamy>

Pre rómsku kultúru je typické rodiť veľa detí!

Fenoméni veľkorodín s viacerými deťmi oveľa viac súvisí s kultúrou chudoby, než s kultúrou Rómov. Kultúra chudoby znamená, že ľudia žijúci v extrémnej biede môžu vykazovať určité zhodné vzorce správania, pričom tieto vzorce produkujú nie ich pôvod alebo rasa, ale práve viacgeneračná chudoba.

Extrémne chudobné komunity vykazujú určité zhodné špecifiká naprieč celým svetom a historickým vývojom – rodiny s viacerými deťmi nájdeme v chudobných juhoamerických barrios, v černošských getách či afrických slumoch, ba dokonca takéto zloženie rodín si pamätajú aj naši starí rodičia. Spýtajte sa ich, koľko mali súrodencov!

Vyššie spomenutý výskum naznačuje, že **pôrodnosť v rómskych rodinách klesá tým viac, čím viac žijú integrované**. Znamená to, že ak „vtiahneme“ sociálne vylúčených Rómov do systému, v ktorom spoznajú kolobeh pracovnej činnosti a budovania profesijného postupu, je viac ako pravdepodobné, že spolu s tým sa adaptujú aj na ostatné hodnoty, ktoré tento kolobeh prináša, vrátane reprodukčného modelu.

Ak však rómska rodina žije v trvalej izolácii od majority, v začarovanom kruhu sociálneho vylúčenia, bez akejkoľvek perspektívy na zmenu, jej hodnotové rámcové sú pochopiteľne iné. V tomto prostredí má rodičovstvo celkom iný význam ako má pre ženu, ktorá si ho môže plánovať a môže si vyberať, čomu dá vo svojom živote prednosť. Plánovanie rodičovstva tu stráca význam, keďže plánovanie má zmysel len vtedy, keď máme reálne šance nastaviť si sled našich životných príležitostí. V sociálne poddimenzovanom prostredí mnohé „životné príležitosti“ nie sú dostupné, a tak sa stáva rodina jediným životným poslaním. Ako však bolo spomenuté na začiatku, tento fenomén je prítomný v kultúre chudoby, bez ohľadu na to, o akú rasu či etnický pôvod ide.

Zdroje:

Denník SME, „Rómska pôrodnosť klesá“ (8.11.2010) <http://korzar.sme.sk/c/5628682/romska-porodnost-klesa.html>

Pozri tiež : <http://www.topky.sk/cl/10/827407/Mlade-Romky-maju-menej-deti-ako-ich-mamy>

2. Sociálne mýty

Slušní ľudia platia dane !

Toto posolstvo si osvojila najmä slovenská krajná pravica, ktorá sa nás snaží presvedčiť, že Rómovia sú neslušní, a tí, ktorí platia dane, sú slušní.

V skutočnosti je absolútne nejasné, čo má slušnosť s daňami a čo má etnicita s neslušnosťou. Osoby platiace dane môžu byť predsa rovnako neslušné, ako osoby, ktoré do štátnej kasy neprispeli nikdy ani centom, a naopak. Ak osoba platí dane, to ešte neznamená, že dodržiava všetky zásady bontónu (doma nekričí na svoju rodinu, v autobuse pustí staršie osoby sadnúť si, nesprávajú sa vulgárne apod.)

V prvom rade si treba uvedomiť, že táto rétorika je ničím iným, než pofidéromanipuláciou, ktorou sa krajná pravica snaží vytvárať falošné pozície morálne nadradených skupín – t.j. tých, ktorí platia dane, voči tým, ktorí sú nezamestnaní, a teda nemajú zdaniteľný príjem. Pestuje tým dojem, že už len z toho dôvodu, že príslušník majority platí dane, nadobúda status morálne kvalitnejšieho človeka oproti Rómom. **Dane a morálka však v skutočnosti spolu nemajú absolútne nič spoločné.**

Napokon, snaha znížiť svoju daňovú povinnosť je vlastná takmer každej osobe, ktorá vyvíja ekonomickú aktivitu. Ak si podnikateľ založí konto v daňovom raji, prípadne využije služby daňového poradcu, v dôsledku čoho ušetrí na daňovom zaťažení, väčšinou ho verejnosť vníma naopak ako šikovného, a nie ako neslušného.

To Rómovia diskriminujú nás, veď majú viac sociálnych výhod a dávok!

Napriek tomu, že Rómovia sú najčastejšie prezentovaní ako obyvatelia chatrčí, žijúci bez prístupu k vode a k základnej infraštruktúre, objavuje sa časté tvrdenie, že majú viac výhod, ako väčšinové obyvateľstvo. Známe sú rôzne internetové hoaxy, ktorá sa zavádzajúcim spôsobom snažia Rómov vykresliť ako privilegovanú skupinu, s väčším prídelom dávok, ako je mzda pracujúcich osôb.

Čo na to hovoria čísla a štatistiky?

a) Dávky určené výlučne pre Rómov nejestvujú!

V systéme štátnej sociálnej podpory nejestvuje jediný cent, ktorý by bol prístupný výlučne Rómom, a na ktorý by v rovnakej situácii nemal nárok príslušník majority. KAŽDÝ OBYČAN, ktorý splní zákonné podmienky, je oprávneným žiadateľom danej dávky. Práve preto, že systém štátnej sociálnej podpory nie je podmienený etnicity či národnosťou, nie je technicky možné vyčísľovať sociálne zvýhodnenie etnickej menšiny oproti ostatnej populácii.

Priznanie každej dávky sa viaže na splnenie určitých sociálno – ekonomických podmienok, ktoré vymenúva príslušný zákon. Ak ich osoba spĺňa, vzniká jej na dávku nárok bez ohľadu na to, akej etnicity je alebo nie je.

Príklad dotácie na stravné a školské pomôcky, na ktorom možno vidieť, že sociálna pomoc sa viaže vždy len na sociálne podmienky žiadateľa:

“Dotácia sa poskytuje pre dieťa, ktoré navštevuje predškolské zariadenie alebo školu a žije v rodine, ktorej sa poskytuje dávka a príspevky alebo ktorej priemerný mesačný príjem za posledných šesť po sebe nasledujúcich mesiacov je najviac vo výške životného minima” (§4 zákona 244/2010 o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny)

b) Rómovia žijúci v segregovaných osadách nemajú šancu splniť zákonné podmienky na priznanie niektorých dávok

Ak sa bavíme o tom, že sociálne dávky sú masovo poskytované práve Rómom, treba sa racionálne zamyslieť nad tým, či Rómovia z osád vôbec dokážu takéto podmienky splniť. Stačí sa sedliackym rozumom zamyslieť nad tým, či a do akej miery je ich splnenie reálne pre osoby žijúce v sociálnom vylúčení v segregovaných osadách :

Ilustračne uvádzame niektoré dávky, ktoré sa poskytujú osobám v hmotnej núdzi :

- **príspevok na bývanie** – na jeho priznanie sa o.i. vyžaduje, aby žiadateľ predložil list vlastníctva nehnuteľnosti, ktorú obýva alebo platnú nájomnú zmluvu s prenajímateľom (čo je v prípade obyvateľov chatrčí, postavených z dreva a plechu, bez potrebných povolení a legálneho vlastníctva, právne nereálne)

- **aktívny príspevok** – nepatrí osobe automaticky, len preto, že je v hmotnej núdzi. Naopak, poskytuje sa len zamestnanej osobe alebo osobe v evidencii uchádzačov o zamestnanie, a to len vtedy, ak:

1. sa osoba aktívne pripravuje na zamestnanie (t.j. vykonáva rekvalifikačné kurzy zadané MPSVaR) alebo
2. je zamestnaná a študuje popri práci, alebo
3. osoba vykonáva rôzne “pracovné služby” v prospech obce, teda príspevok funguje ako kvázi odmena za vykonanú prácu pre obec či VÚC.

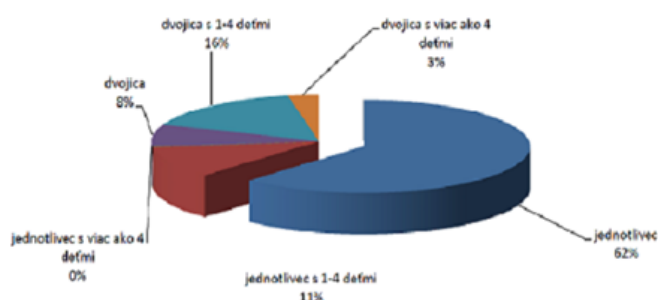
- **príplatok k príspevku pri narodení 1. až 3. dieťaťa** – Iným typom dávky, pri ktorej sa zvyčajne s obľubou špekuluje, že sa ňou obohacujú rodičky z osád je práve príplatok k príspevku pri narodení 1. až 3. dieťaťa (678,49,- Eur).V prípade tejto dávky zákon uvádza, že príplatok NEPATRÍ rodičke, ktorá porodila dieťa v čase, keď bola maloletá, alebo ak sa od 4. mesiaca tehotenstva nezúčastňovala pravidelných gynekologických prehliadok. Do akej miery sú tieto podmienky splniteľné prvoroďičkami v osadách, je zrejme každej osobe s minimálnou znalosťou reality v osadách.

c) Mnohopočetné rómske rodiny majú jeden z najnižších podielov na celkovej spotrebe dávky hmotnej núdzi.

Ústredie práce, rodiny a sociálnych vecí vyčíslilo, že v roku 2010 bolo celkovo 183.000 domácností poberajúcich dávku v hmotnej núdzi (celkovo šlo o 372 744 osôb). Je ťažko predstaviteľné, že všetky osoby poberajúce dávku v hmotnej núdzi, boli výlučne z radov Rómov. Najmä ak vezmeme na zreteľ fakt, že na Slovensku žije cca 400.000 Rómov, vrátane detí, ktorým sa takáto dávka jednotlivo nevypláca.

Túto tézu potvrdzuje aj nasledovný graf. Vyčísluje nám, aké je zloženie osôb poberajúcich dávku v hmotnej núdzi. Za pozornosť stojí údaj týkajúci sa zastúpenia jednotlivcov bez detí (62%) a dvojice s viac ako 4 deťmi (3%)

Percentuálne zastúpenie jednotlivých skupín poberaateľov dávky a príspevkov v hmotnej núdzi v mesiaci február 2012

Zdroje:

<http://www.employment.gov.sk/prispevok-na-byvanie.html>

<http://www.employment.gov.sk/aktivacny-prispevok.html>

<http://www.employment.gov.sk/priplatok-k-prispevku-pri-narodenii-dietata.html>

http://www.employment.gov.sk/webzmluvy/sprava_o_socialnej_situacii_2010.pdf

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: Štatistiky – 2012 Sociálne dávky. Štatistika jednotlivých skupín poberateľov dávky a príspevkov v hmotnej núdzi v mesiaci február 2012: http://www.upsvar.sk/statistiky/socialne-veci-statistiky/2012-socialne-davky.html?page_id=151828

Rómovia rodia deti preto, aby dostali viac dávok

3. Ekonomické mýty

Za ekonomické problémy štátu môžu Rómovia. Ak chce štát stabilizovať verejné financie, musí im obmedziť spotrebu sociálnych dávok !

Toto je obľúbená hantýrka politikov naprieč celým politickým spektrom. Má niekoľko zaujímavých aspektov:

a) Pri zámere obmedziť sociálnu pomoc vôbec nejde (len) o obmedzenia pre Rómov !

Obmedzovanie sociálnych dávok sa ani zďaleka netýka len Rómov, pretože :

- nie sú jedinou skupinou poberateľov
- s najväčšou pravdepodobnosťou nie sú ani najväčšou skupinou poberateľov
- neexistujú "dávky pre Rómov", takže ak sa škrá sociálna pomoc, týka sa všetkých, ktorí ju poberajú.

Ak politici použijú svoju hantýrku o tom, že chcú bojovať proti "zneužívaniu sociálnych dávok", snažia sa tým verejnosť naviesť k mylnému dojmu, že reč je o Rómoch. Prečo to robia? Pretože vedia, že ak ohlásia neprijemné opatrenia tak, že to vyzerá ako opatrenie proti Rómom, verejnosť nebude veľmi protestovať. Skôr naopak. Verejnosť až tak nesleduje, koľkých domácností sa takéto opatrenie týka – že nepostihne len Rómov (keďže na sociálnu pomoc štátu sú odkázané aj rodiny väčšinového obyvateľstva), zvlášť ak je verejnosť pravidelne utvrdzovaná v tom, že najväčší „požierači“ sociálneho systému sú práve Rómovia. Vďaka tejto zavádzajúcej politickej hantýrke prejde opatrenie bez verejného odporu – a to je to, o čo politikom od začiatku išlo.

V tomto smere je zaujímavé pripomenúť udalosti z roku 2004, kedy sa výnimočne spojila vrstva tých, ktorí boli dramaticky poškodení sociálnymi reformami (tzv. „Kaničkovské reformy“) Vzbuze, ktorá sa zapísala pod názvom "rómska rabovačka", sa búrili chudobní Rómovia, aj chudobní príslušníci majority. Miesto toho, aby sa tento protest skutočne tlmočil ako protest chudobných, sa vypíchlo pár incidentov, pri ktorých prišlo k rabovačke. Verejnosť tak vďaka tomu celý protest odsúdila, vo viere, že jedinou jeho pointou bol úmysel Rómov zmocniť sa alkoholu v obchode.

b) Zneužívanie sociálnych dávok je nevyčísľiteľný, prázdny pojem.

Zneužívanie sociálnych dávok je v skutočnosti politický prázdny pojem. Nemá nijak kvantifikovaný ani kvalifikovaný obsah – nikto nedokáže jednoznačne zdefinovať, čo sa tým myslí, o aké konanie ide a v akom rozsahu sa pácha.

Napriek tomu, že niektoré dávky majú naznačený svoj účel, zákon neustanovuje žiaden povinný spotrebný kód, na ktorý má príjemca dávku použiť. Potom je skutočne ťažké vyčísľovať, či a v akom rozsahu došlo k zneužitiu dávky. Napriek tomu je práve tento výraz politickou mantrou, ktorou sa pozhŕňava rôznymi „sociálne škrtiacimi“ opatreniami.

Veď si príklad rodinného prídavku. Ten patrí rovnako deťom z bohatých rodín, ako aj deťom z rodín slabších sociálnych pomerov . Ak „bohatí rodičia“ z prídavku kúpia dieťaťu drahú hračku, pôjde o zneužívanie dávky? Pravdepodobne by to takto málokto vyhodnocoval, pritom prídavok pre dieťa z tejto rodiny ide z rovnakého štátneho rozpočtu, ako prídavok na rómske dieťa.

Zdroje:

<http://www.employment.gov.sk/pridavok-na-dieta.html>

Rómovia sú kvôli svojej sociálnej odkázanosti obrovskou záťažou štátneho rozpočtu!

Štátny rozpočet Slovenska na rok 2011 vyčísľuje celkové výdaje štátu na sumu takmer 17mld eur. Výdaj rezortu Ministerstva práce, rodiny a sociálnych vecí (čiže toho rezortu, ktorý ťažiskovo financuje sociálnu politiku) bol v tomto období cca 2mld eur. V réžii uvedeného rezortu však nie sú len náklady na sociálnu pomoc (a tá sa zase samozrejme netýka ani ďaleka len rómskych poberateľov), ale aj obrovský balík aktivít, ktoré má Ministerstvo v kompetencii a ktoré musí zo svojho rozpočtu uhradiť. Samozrejme, v nákladoch je zahrnutá aj vlastná réžia všetkých orgánov, ktoré pod tento úsek spadajú. **Pri takejto matematike je potom absurdné tvrdiť, že Rómovia sú najväčšou záťažou v rámci sociálnej politiky, a už úplne scestné je tvrdenie, že sú najväčšou záťažou v rámci celkových výdajov štátu.**

Za zmienku stojí aj fakt, že Slovenská republika vyčleňuje na sociálnu politiku jeden z najnižších podielov svojho HDP v rámci EÚ.

Zdroje:

489/2011 Z.Z – Zákon o štátnom rozpočte na rok 2011, príloha č.6. <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=7831>

Rómom sme rozdali milióny, a aj tak sa nechcú zmeniť !

Pokiaľ ide o „rozdávanie peňazí Rómom“, treba uviesť, že medializované balíčky financií, ktoré sa vyčleňujú na účel riešenia sociálnej exklúzie, neputujú do rúk Rómov. Treba uviesť aj to, že v prevažnej väčšine nejde o prostriedky slovenských daňových poplatníkov, ale o peniaze z európskych fondov. No pri doterajších kontrolách sa ukázalo, že peniaze sa dávali aj na analýzy a projekty, ktoré nespĺňali základné kritériá. Postup, akým sa žiadali a prideliť peniaze z eurofondov na Slovensku, je už známy aj v zahraničí. ... Štátna tajomníčka pre noviny povedala, že na Slovensku máme skupinu profesionálov, ktorí si robia biznis zo štrukturálnych fondov. „V súčasnosti nerobia nič iba sedia v kanceláriách a píšu za veľa peňazí papiere o ničom.“ Peniaze sa tak vyplácali aj za pol či trojstranové analýzy alebo analýzy, ktoré boli kompilátom z webu.

Denník SME. „Z barmanov mali byť vizážisti. Za eurofondy“ (12.11.2011)

Aký je proces nakladania s týmito prostriedkami a aký je jeho efekt?

Zjednodušene si to možno predstaviť nasledovne : EÚ deleguje národným štátom určitý balík financií, ktoré môžu použiť na stanovené programy – napríklad na podporu inklúzie Rómov. Fond sociálneho rozvoja na Slovensku vyhlási súťaž, do ktorej sa môžu prihlásiť samosprávy, aj podnikateľské subjekty, a v ktorej sa môžu o tieto prostriedky uchádzať. Uchádzajú sa o ne spôsobom, že predložia svoj projekt, v ktorom vypracujú vlastný „návod“ na dosiahnutie cieľu programu – napríklad zvýšiť zamestnanosť Rómov, zlepšiť infraštruktúru v osadách apod.

Ak Fond takýto projekt schváli, subjekt dostane prostriedky a môže sa realizovať. **V čom je problém? V tom, že doposiaľ sa takmer nikto nezaoberal tým, ako sa takéto projekty v praxi osvedčujú, či naozaj plnia to, čo v projekte deklarovali, či naozaj zapojili aj Rómov, v akom počte a s akým efektom.** Realizátori napíšu záverečnú správu a podajú vyúčtovanie, ktoré ak je formálne v poriadku, nikto neskúma skutočný účinok a dopad projektu.

V roku 2010 si rezort práce skúsil posvietiť na tieto projekty. Výsledok bol natoľko škandalózný, že neunikol ani stránkam New York Times.

Nasleduje pár príkladov toho, ako sa prostriedky určené na integračné projekty v praxi využívajú. Dokazujú, že tí, ktorým sa pomoc deklaruje, väčšinou nemajú ani poňatia, do čoho sú formálne zakomponovaní. Stojí to desiatky a stovky tisíc eur, pričom cieľovú skupinu to neraz mŕňa alebo s ňou pracuje len symbolicky.

„Kde končia peniaze z EÚ vložené do rómskych projektov na Slovensku?“ Milióny eur sa k Rómom často nedostanú, ale skončia vo firmách a v agentúrach, ktoré sa cez miestne rómske združenia dostanú k europeniazom . Napríklad v Krásnohorskom Podhradí získalo Občianske združenie rómske víly Džajany 278 300 eur, v rámci ktorého vyškoliť 40 ľudí z osady, ktorá má 1300 rómskych obyvateľov. Projekt trval deväť mesiacov a vzdelávala firma BanburyManagement z Bratislavy. Združenie gemerských remeselníkov v Krásnohorskej dlhej lúke, kde je iba jedna rómska rodina, získalo ďalších 282 968 eur. Vzdelávanie uskutočňovala firma VocationalTrainings. Výsledkom týchto dvoch projektov bolo viac ako pól milióna eur, z ktorých vyškoliť 80 Rómov . Nikto už neskúmal, koľko z nich sa zamestnalo. Alebo futbalový klub v Brezovej pod Bradlom na projekt „Vytvárame príležitosti pre mladých“ získal 294 tisíc eur a futbalový klub v Košariskách na projekt „Rozvojom zručností k podpore zamestnanosti“ 306 tisíc eur. Je zvláštne, že vzdelávanie Rómov zabezpečovali futbalové kluby.“

(Zita Pleštinská, poslankyňa Európskeho parlamentu za SDKÚ v r. 2004-2009)

New York Times : „E.U. Cash Tunnel Ends in Slovakia“ (9.11.2011) : http://www.nytimes.com/2010/11/10/world/europe/10slovakia.html?_r=1

Denník SME: „Z barmanov mali byť vizážisti. Za eurofondy“ (12.11.2011) <http://ekonomika.sme.sk/c/5636449/z-barmanov-mali-byt-vizazisti-za-eurofondy.html#ixzz1s229IkSU>

www.zivot.sk, Rozhovor s Luciou Nicholson (45/2011) <http://zivot.lesk.cas.sk/clanok/10255/lucia-nicholsonova-strasne-sa-kradne-a-romovia-sucasovana-bomba.html>

4. Právne mýty

Keď biely napadne Róma, hneď je rasista. Keď Rómovia napádajú majoritu, nikto ich z rasizmu neobviní !

Kľúčovým dôvodom, prečo vzniká tento druh mýtu, je nedostatočné povedomie o tom, čo je a nie podstatou rasovomotivovanej kriminality. Rasovomotivovaná kriminalita je taká kriminalita, v ktorej je prítomný **rasový motív**. Je pri tom absolútne nepodstatné, akej rasy či etnicity sú jeho páchatelia a obeť: rasovomotivovaný skutok totiž môže spáchať príslušník väčšiny voči menšine, alebo aj naopak. Dokonca je možný aj taký rasovomotivovaný skutok, pri ktorom je obeť aj páchatel' z tej istej rasovej, národnostnej či etnickej skupiny.

Aby sme mohli vysloviť, že skutok je rasovomotivovaný, musí sa preukázať, že :

- a) Páchatel' ho spáchal preto, aby tým vyjadril svoj nenávisťný postoj voči etnickej, rasovej, národnostnej či náboženskej skupine, ktorej je obeť členom; alebo
- b) Páchatel' ho spáchal preto, aby týmto skutkom podnietil nenávisť voči etnickej, rasovej, národnostnej či náboženskej skupine, ktorej je obeť členom

Zjednodušene ide teda o taký **restný čin, ktorým páchatel' zväčša vyjadruje svoj ideologický (nepriateľský a neznášanlivý) postoj voči celej skupine**. Je to restný čin s „posolstvom“ pre celú skupinu, ktorej je obeť príslušníkom. **Páchatel' si svoju obeť nevyberá podľa „osobného kľúča“, ale práve podľa kľúča etnického, národnostného či rasového**. Chce obeť poškodiť (či už verbálne alebo fyzicky) práve preto, že je príslušníkom danej skupiny.

V praxi sa často argumentuje tým, prečo Rómom nikto nestíha za rasizmus, keď násilne prepadnú nerómsku obeť alebo sa zmocnia cudzieho majetku. Pochopiteľne, takéto konanie nie je ospravedlniteľné, a páchatel'ovi zaň prináleží trest v zmysle príslušných ustanovení Trestného zákona. Je tu však zjavný rozdiel v motíve páchatel'a, a práve ten odlišuje tento typ kriminality od rasovomotivovanej kriminality. V tomto prípade sa bude jednať s najväčšou pravdepodobnosťou o majetkový, nie rasovo motivovaný úmysel páchatel'a. Úmyslom jeho konania je majetkovo sa obohatiť, bez ambície vyjadriť svojim konaním svoj ideologický postoj voči celému slovenskému národu. Obeť si v zásade vyberá podľa toho, že u nej predpokladá majetkové hodnoty, a nie podľa toho, akej je národnosti.

Samozrejme, toto nevyklučuje možnosť, že aj Rómovia môžu byť páchatel'mi rasovomotivovanej kriminality. Je to však štatisticky skôr výnimočný, než obvyklý jav.

Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR v rámci dotačného programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd. Za obsah tohto dokumentu je výlučne zodpovedný Ľudia proti rasizmu.

Vyjadrite svoj názor na Facebooku